

Suositus sopimuksesta työehtosopimukseen

Hammaslääkäreillä on ollut avustavaa henkilökuntaa niin kauan kuin hammashoitoa on Suomessa annettu. Henkilökunnan rooli on ajan myötä muuttunut enemmän hoitotyöhön osallistumiseen, nelikäsitöskentelyyn ja tiimityöhön. Hammaslääkäriliitto on ollut tässä kehityksessä tiiviisti mukana, järjestihän Liitto ensimmäisen hammashoitajakurssin vuonna 1947. Ensimmäinen hammashoitajakoulu avattiin vuonna 1966 Turun yliopiston hammaslääketieteen laitoksen yhteyteen.

Hammaslääkäriliitto on myös jo vuosikymmenten ajan antanut suosituksia ja neuvontaa yksityishammaslääkäreille hammashoitajien työsuhteasioissa. Ensimmäinen suositus palkoista ja muista työsuhteen ehdoista Hammashoitajaliiton ja Tehyn kanssa tehtiin myös jo vuosikymmeniä sitten. Tämä on tietenkin vähentänyt ongelmia työpaikoilla. Suositussopimus sai aiempaa virallisemmän luonteen vuonna 1996, kun silloisen valtakunnansovittelija Jorma Reinin myötävaikutuksella järjestelmälle luotiin erillinen tarkastelulautakunta ratkomaan niitä erimielisyyksiä, joista osapuolet eivät keskenään päässeet yhteisymmärrykseen.

Suomalaisilla työmarkkinoilla ylivoimaisesti tavallisin muoto sopia asioista työnantajien ja työntekijöiden välillä on kuitenkin työehtosopimus eli TES, jonka pelisäännöistä on säädetty työehtosopimuslaissa. Työehtosopimus solmitaan tyypillisesti vuodeksi tai kahdeksi. Juuri alkanut tulopoliittinen sopimuskausi on kuitenkin poikkeuksellisesti kaksi- ja puolivuotinen. Tuoossa mukana olevat virka- ja työehtosopimukset onkin sovittu sen mittaiseksi. Työehtosopimus antaa sopimuskaudeksi alalle työrauhan ja tuo myös mahdollisuuden sopia esimerkiksi työaikajoustoista laajemmin kuin mihin työaikalaki antaa mahdollisuuksia. Työntekijöiden kannalta TES antaa myös paremman turvan, ja ammattiyhdistysliikkeelle sillä on varsin suuri periaatteellinen merkitys. Kun sen piirissä on tarpeeksi työntekijöitä ja työnantajia, se voi muuttua yleissitovaksi, jolloin myös järjestäytymättömien työnantajien on noudatettava sitä. Hammashoidon alalla on ollut yli kymmenen vuotta yksi työehtosopimus, joka on solmittu PlusTerveys-Hammaslääkärit Oy:n ja Tehyn välillä. Sen piirissä ovat olleet ja ovat jatkossakin tämän yhtiön palveluksessa olevat hammashoitajat ja suuhygienistit.

Hammaslääkäriliitto on voinut tehdä vapaamuotoisen suositussopimuksen, mutta työehtosopimusta se ei ole voinut solmia, sillä työnantajajärjestönä voi olla vain sitä tarkoitusta varten perustettu yhdistys. Hammaslääkäriliitto on nyt ollut myötävaikuttamassa itsenäisenä yhdistyksenä toimivan Hammaslääkärien työnantajayhdistyksen syntymiseen. Tämä yhdistys on allekirjoittanut uuden, Tehyyn kuuluvien hammashoitajien ja suuhygienistien työsuhteen ehdot määrittelevän työehtosopimuksen. Yhdistyksen puheenjohtajana toimii Hammaslääkäriliiton varapuheenjohtaja Risto Kanerva.

Uusi sopimus korvaa aiemman suositussopimuksen, eikä sen syntyminen käytännössä muuta elämää niillä vastaanotoilla, jotka ovat aiemmin olleet suositussopimuksen piirissä. Sopijajärjestöt kuitenkin suosittelevat, että kaikkien työntekijöiden kanssa tehdään uuden sopimuksen mukaiset kirjalliset työehtosopimukset. Uuden sopimuksen mukaiset palkkataulukot on julkaistu tämän lehden sivulla 366. Selvitys sopimuksesta sekä uudesta työnantajayhdistyksestä on lähetetty jäsenkirjeenä kaikille yksityishammaslääkäreille, ja kirje on luettavissa myös Liiton kotisivujen jäsenalueella.

Työnantajajärjestön syntyminen ei muuta Hammaslääkäriliiton roolia muulta osin kuin siltä, että se ei enää muodollisesti sovi hoitajien työsuhteen ehdoista. Liiton tehtävänä tulee edelleenkin olemaan kaikkien hammaslääkäriryhmien edunvalvonnasta huolehtiminen ja kaikkien jäsentensä työtä koskevan neuvonnan järjestäminen. Hammaslääkärien työnantajayhdistys ei peri jäsenmaksua, vaan Hammaslääkäriliitto vastaa sen toiminnasta aiheutuvista kuluista — kuten tästä työstä tähänkin asti. Yksityishammaslääkärien edunvalvonta edellyttää laaja-alaista yhteiskunnallista vaikuttamista ja yhteistyötä eri tahojen kanssa. Haasteita tässä työssä riittää tänäkin vuonna.

MATTI PÖYRY